

**Віцен В.**, Phd, Dr.h.c.JUDr. Ing.,  
Проректор Вищої школи економіки і менеджменту  
державного управління, м. Братислава, Словаччина,  
**Зятко Й.**, Dr.h.c. mult. JUDr., професор,  
Директор Східноєвропейського агентства розвитку (EEDA),  
Генерал-лейтенант ICOCRIM, м. Подгоріце, Словаччина

## **ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКОВИХ ІНСТИТУЦІЙ ЄС**

Ось уже кілька десятиріч, як боротьба з тероризмом є однією із серйозних проблем міжнародного співтовариства, загрозою його безпеки і чи не найдискусійнішим питанням для сучасної англomовної політичної науки. Як відзначають Річард Джексон, Мері Сміт та Джероен Гуннінг наукові дослідження по цьому напрямку пройшли серйозну трансформацію від невеликої галузі вивчення безпеки суспільства – до однієї із найбільш прогресуючих галузей у західній науці.

Що стосується інституцій Європейського Союзу, то кардинальні перетворення у цій сфері розпочалися із подій 11 березня 2004 р., коли у Мадриді були здійснені наймасштабніші на території Європи теракти, які вплинули на визначення пріоритетів у політиці Євросоюзу в цій сфері. У зв'язку з цим ЄС вжив низку заходів, серед яких можна виокремити такі, як: запровадження Європейського ордеру на арешт (European Arrest Warrant). Правоохоронці двох або більше держав-членів ЄС отримали можливість проводити спільні кримінальні розслідування на території будь-якої країни Союзу, їм була забезпечена можливість створювати спільні групи для розслідування злочинної діяльності [1]. Створено також Євроджаст (Eurojust), правоохоронне агентство ЄС, яке має своїм завданням поліпшити координацію діяльності правоохоронних органів держав-членів ЄС. Ще один важливий аспект що стосується правового забезпечення цих процесів – ухвалено законодавство щодо запобігання фінансуванню тероризму. В цьому контексті, згідно з резолюцією Ради Безпеки ООН № 1373, в ЄС було складено списки осіб, груп та інших організацій, причетних до терористичної діяльності, стосовно яких було вжито заходів щодо замороження їхніх активів [2]. Крім того поліцейне агентство Європейського Союзу – Європол (Europol) – було наділено новою роллю в боротьбі проти тероризму, що полягає в збиранні, наданні та аналізі інформації про міжнародний тероризм та участі в спільних групах з розслідування терористичної діяльності. На особливу увагу заслуговує позиція ЄС стосовно координації дій у протидії загрозі міжнародного тероризму. Європейська Рада підкреслила, що всебічний та координований підхід є необхідною умовою ефективного реагування на загрози тероризму. У зв'язку з цим Європейська Рада ухвалила рішення

про запровадження посади координатора антитерористичної діяльності (Counter-Terrorism Coordinator), який координує відповідну роботу Ради та, в межах відповідальності Єврокомісії, забезпечує нагляд за використанням усіх наявних у розпорядженні ЄС інструментів з метою регулярного інформування Ради та ефективного виконання її рішень.

Але цих заходів виявилось не достатньо. Це ще раз продемонстрував теракт у Берліні, що остаточно впевнив нас в думці, що Європі потрібні кардинальні реформи у сфері боротьби з тероризмом. Експертне співтовариство і політики відразу висловилися за удосконалення міграційного законодавства. Однак цілком зрозуміло, що без завершення війн на Близькому Сході навряд чи вдасться вирішити проблему повністю. Судячи з усього, людству доведеться почекати, поки ісламський тероризм себе вичерпає. Навіть якщо Європа знизить свою залученість у близькосхідні конфлікти, впевнені експерти, це не допоможе вирішити проблему тероризму, враховуючи кількість різних етнічних і релігійних груп, які проживають на її території. Це ще називають зворотною реакцією на захист своєї ідентичності.

Проте це не означає що варто сидіти склавши руки. Потрібно, в першу чергу побороти бюрократизм системи боротьби з тероризмом Євросоюзу, сконцентруватися на створенні нової системи безпеки, яка могла б ефективно протистояти зростаючій ролі міжнародного терору. Своя роль у цих процесах відводиться і науковцям. Щорічно Східноєвропейським агентством розвитку (EEDA) спільно із партнерами проводиться Міжнародна конференція «Безпека, тероризм, екстремізм», мета якої вплив на вирішення проблем безпеки, екстремізму та тероризму і взаємний обмін науковими та практичними знаннями. Результатом проведення таких конференцій є спільна діяльність по вирішенню проблем, пов'язаних із європейським та трансатлантичним простором безпеки, теоретичними та методологічними аспектами безпеки, реформуванням сектору безпеки, безпекою і антикорупційною політикою в Європейському Союзі, напрацюванням дієвих політично-правових, організаційних, економічних механізмів, що сприятимуть забезпеченню соціально-економічної безпеки Європи.

#### *Література*

1. European Arrest Warrant // Building a European Area of Justice [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://ec.europa.eu/justice/riminal/recognition-decision/european-arrest-warrant/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/justice/riminal/recognition-decision/european-arrest-warrant/index_en.htm).

2. Резолюція 1373 (2001), прийнята Советом Безопасности на его 4385-м заседании от 28 сентября 2001 года [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995>.